

РЕОРГАНІЗАЦІЯ УРБАНІСТИЧНОГО ПРОСТОРУ, ЩО ПОСТРАЖДАВ ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ

КОЛОДРІВСЬКА Софія Олександрівна

*студентка 4-го курсу ОС Бакалавр
спеціальності «Архітектура та*

містобудування»

*Чернівецький національний
університет*

і.м. Юрія Федьковича,

м. Чернівці, Україна

Науковий керівник

ВАТАМАНЮК Наталія Юріївна

Доктор філософії з

архітектури та містобудування,

доцент кафедри

містобудування та

урбаністики мистецтва

*Чернівецький національний
університет*

і.м. Юрія Федьковича,

м. Чернівці, Україна,

n.vatamaniuk@chnu.edu.ua

Війна в Україні спричинила масштабні руйнування міських просторів – знищення житлових районів, транспортної інфраструктури, промислових зон та культурної спадщини. Відбудова таких міст потребує комплексного підходу, що враховує безпеку, стійкість та сучасні технології будівництва.

Пошкоджено значну частину земельного фонду, що призвело до втрати кадастрових записів, змін у землекористуванні та необхідності оновлення містобудівної документації. Серед основних проблем: фізичне знищення кадастрових реєстрів та архівів – особливо критично для міст, що зазнали масованих авіаударів та артилерійських обстрілів (наприклад, Маріуполь); потреба в оновленні меж територій – частина міст змінила свою просторову структуру, що потребує перегляду зонування та містобудівного планування.

Відновлення зруйнованих міст має базуватися на наступних принципах:

1. Безпека та розмінування: очищення територій від вибухонебезпечних предметів за допомогою супутникового моніторингу та дронів; використання технологій 3D-карт для оцінки пошкоджень та виявлення небезпечних зон.

2. Оновлення містобудівної документації: коригування меж міст, перегляд генеральних планів з урахуванням безпеки та інтеграція нових концепцій, як-от "місто-фортеця" (Харків) чи "містобудівна трансформація" (Маріуполь, після деокупації).

3. Відновлення кадастрової системи: оцифрування пошкоджених або втрачених записів за допомогою геоінформаційних систем; автоматизація кадастрового реєстру та інтеграція його з містобудівною документацією; запровадження "цифрового кадастру відновлення", що дозволить швидко обробляти дані про зміни у землекористуванні.

4. Впровадження стійких рішень у відбудові: розширення зелених зон, відновлення пошкоджених земель, будівництво енергоефективного житла та створення автономних мікрорайонів з незалежним енергозабезпеченням (як у проєкті для Харкова).

Прикладом може слугувати Ірпінь, де після звільнення провели інвентаризацію руйнувань. Використання дронів і ГС-технологій дозволило швидко оцінити пошкодження та оновити кадастрові дані для відбудови [1].

Реорганізація міських просторів після бойових дій вимагає інтегрованого підходу, що поєднує просторове планування, відновлення кадастрових записів та використання інноваційних технологій. Одним із перспективних напрямів є децентралізоване містобудування, яке дозволяє підвищити безпеку та стійкість міського середовища. Наприклад, у Харкові розробляється концепція "багатоядерного міста", згідно з якою кожен мікрорайон буде автономним, матиме власну критичну інфраструктуру та підвищений рівень захисту. У Чернігові, навпаки, акцент робиться на розширенні рекреаційних зон, що сприятиме покращенню екологічної ситуації після руйнувань та створенню комфортних умов для мешканців.

Важливим фактором ефективного управління відновленням є використання цифрових технологій у кадастровій системі. У Миколаєві вже розробляється електронний кадастр відновлення, який дозволить автоматично оновлювати дані про землекористування, що значно пришвидшить процес планування забудови та розподілу земельних ресурсів.

Не менш важливими є приклади міжнародного досвіду. «Попри руйнування та втрати, Україна має шанс зробити свої міста кращими, ніж вони були до війни. У нагоді нам стане не лише власне бачення, а й позитивний досвід відбудови інших країн. Однак, як показує аналіз відбудованих міст, лише небагатьом вдалося зберегти риси власної ідентичності. Сараєво, Варшаву, Роттердам чи Скоп'є важко назвати вдалими прикладами відбудови.

Інші міста, як-от Гданськ, Ессен і Дортмунд, — більш вдалі.

Наприклад, завдяки комплексній культурній та екологічній відбудові, 2010 року Рурський регіон був визнаний культурною столицею Європи. Основні інтереси та цілі учасників відбудови охоплювали громадську роботу, участь місцевих жителів, розвиток культурної інфраструктури та переосмислення ролі та функцій міст регіону (Keil & Wetterau, 2013). Гданськ, зазнавши руйнувань на 80%, був відбудований завдяки зусиллям місцевих реставраторів і тепер є одним із найцікавіших міст Польщі» [2].

Відновлення міст після бойових дій потребує комплексного підходу, що включає сучасні технології та ефективне планування. Оновлення землеустрою, цифровізація кадастру та екологічні рішення сприяють швидшій і якіснішій відбудові. Досвід українських міст, таких як Ірпінь, Харків та Чернівці,

демонструє ефективність інтеграції сучасних методів планування та відновлення. Водночас міжнародні приклади (Гданськ, Рурський регіон) свідчать, що успішна відбудова передбачає не просто відновлення зруйнованої інфраструктури, а й створення більш безпечного, комфортного та сучасного міського середовища.

Поєднання передових методів дозволить не лише відновити зруйновані райони, а й створити безпечне, комфортне та стійке міське середовище, адаптоване до викликів сучасності.

Список використаних джерел:

1. Інвентаризація зруйнованого та пошкодженого майна. URL: <https://buhgalter.com.ua/articles/buhgalterskiy-oblik/inventarizatsiya-zruynovanogo-ta-poshkodzhenogo-mayna/> (дата звернення: 17.02.2025).
2. Олійник О., Кирій А., Боровик Д., Педер Бальцер Нільсен, Ане Юль Андерсен, Боділ Вільхольм Хеннінгсен, Ніколай Стайно. Демократична відбудова України: збірка. Україна, 2024. С. 20.

УДК 528.4:355.422(1-81)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

6-7 березня 2025 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

6-7 March 2025

Тези опубліковано в авторській редакції

*Автори матеріалів
НЕСУТЬ ПОВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ*

За точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей